

Akademisyenlerin Mesleki Etik Davranışlarına İlişkin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri

Cenk YOLDAŞ¹, Okay IŞLAK², Ayşe Nur ŞENER³

¹ Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi, MANİSA

² Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Antalya

³ Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa

Geliş:04.07.2017

Kabul:16.07.2018

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin mesleki etik ilkelerine uymalarına ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerinin belirlemektir. Betimsel taramanın kullanıldığı çalışma grubunu random seçilen dört üniversitenin Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının, eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin mesleki etik ilkelerine uyma durumlarının belirlenebilmesi için Gençoğlu (2015) tarafından geliştirilen 53 maddelik 5'li likert tipinde hazırlanan "Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik İlkelerine Uyma Düzeyleri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğe ilişkin faktör analizi sonuçları incelendiğinde 53 maddelik ölçeğin toplam altı alt boyuta ayrıldığı belirlenmiştir. Ölçek puanları arasındaki farklılığa bakmak için Bağımsız Örneklem T-Testi, Mann Whitney U, ANOVA, Kruskal Wallis analizi uygulanmıştır. Genel not ortalaması ile ölçek puanları arasındaki ilişki ise korelasyon istatistiği ile ortaya konulmuştur. Bu analizler frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler ile desteklenmiştir. Söz konusu analizler SPSS 23 paket programı yardımı ile yapılmıştır. Toplanan veriler ışığında eğitim fakültesinde görev yapan akademisyenlerin mesleki etik ilkelerine uyma durumları hakkında sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri analiz edilmiş olup elde edilen bulgular ve bulgulara dayalı yorumlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki etik, akademisyen, öğretmen adayları

Opinions of the Class Teacher Candidates Regarding the Professional Ethical Behaviors of Academic Staff

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the opinions of the class teacher candidates regarding the compliance with the professional ethical principles of the academicians who work in the Education Faculties. The study group in which the descriptive survey method was used constitutes senior students of the four universities selected by the randomly selected Department of Elementary Education, Elementary Education Division, Elementary School Teacher Education. "Level of Adjustment to the Professional Ethics Principles of Teaching Staff", which was developed by Gençoğlu (2015) and consistin 53 items into six sub-dimensions was used in order to determine the candidates' comply with the professional ethical principles of the academicians who work in the education faculties. Independent Sample T-Test, Mann Whitney U, ANOVA, Kruskal Wallis analysis were applied to look at the difference between the scale scores. The correlation between the general grade average and scale scores is shown by the correlation statistic. These analyzes are supported by descriptive statistics such as frequency and percentage. These analyzes were done with the help of SPSS 23 package program. The views of classroom teacher candidates about the compliance with the professional ethics principles of the academicians who work at the faculty of education in the light of the collected data were analyzed and interpretations based on findings and findings obtained were included.

Key Words: Professional ethics, academics, teacher candidates

1. Giriş

Etik, etik ilkeler, mesleki ilkeler, etik kodlar gibi terimler son yılların en sık kullanılan kavramlarından biridir. Bu durumun en önemli nedeni ise, insan davranışlarının etik değerlerin bütünüyle ilişkili olmasıdır (Altınkurt & Yılmaz, 2011). “Etik sözcüğü, Yunanca “Karakter” anlamına gelen “ethos” sözcüğünden türetilmiştir. Yunanca “ε” (epsilon) harfi ile yazılan “ethos” (εθος); alışkanlık, töre, gelenek” şeklinde kullanılmaktadır (Helvacı, 2010). Her türlü insan ilişkisinde temel nitelik olan etik (Kuçuradi, 1999), yaşanan çağın doğru ve yanlışlarını araştırarak (Acar, 2000), insanın nasıl davranması gerektiğini ifade eder (Kıranlı, 2002). En kapsamlı haliyle etik, “Belli bir yaşama idealini hayata geçirebilmek için mücadele eden, çağ ve üyesi olduğu toplumun yaşayışını eleştiren, hatta mahkûm eden, mevcut değerler silsilesi yerine alternatif değerleri koyan, yaşama kurallarını açık seçik tanımlayan, kısaca hayata anlam katan ahlaki ilkeler teorisi, felsefe disiplini” olarak ifade edilebilir (Cevizci, 2002). Etik ilkeler, insanın varlığını ve düşüncelerini korumak için günlük hayatta olması ve olmaması gerekenlere açıklık getirir (Kuçuradi, 1994).

Son yılların en sık kullanılan bir diğer kavramı ise mesleki etik kavramıdır. Birçok meslek grubunun alanıyla ilgili etik ilkelerini belirlemede ve meslek grubuna mensup olan bireylerin de bu ilkelere uyması beklenmektedir (Yılmaz & Altınkurt, 2009). Bir meslekte ortaya çıkan doğru ve yanlış davranışları inceleyen mesleki etik, bütün kurumlarda ve ilişkilerde dürüstlük, sözünde durmak, doğaya ve insanlara saygılı olmak, haksızlıklara karşı çıkmayı gerektirir. Meslek etiği ilkeleri uyulması gereken davranışları araştırdığı gibi, etik ilkelere aykırı durumları da dile getirir (Aydın, 2003). Ayrıca mesleki etik, sağduyulu seçimler yapmada bireylere rehber olan ilke ve değerleri ele alır (Aydın, 2006).

Öğretmenlik mesleği bilgi aktarmanın ötesinde, değer kazandırmayı ve var olan değerlerin gelişmesini amaçlamaktadır. Bu özelliği ile öğretmen var olan bilgilerini aktarmakla birlikte deneyimlerini de insanların gelişimi için kullanmalı ve davranışlarıyla topluma örnek olmalıdır (Yoldaş, Yetim, & Küçüköğlü, 2016). Bu nedenle öğretmen olan ve öğretmen yetiştiren bireylerin kişisel ve mesleki olarak etik değerlere sahip olması, bu değerlere uygun davranışlar göstermesi gerekmektedir (Coşkun, 2016). Öğretmenlik mesleği kendine has bir takım özellikleriyle diğer mesleklerden ayrılmaktadır. Öğretmenliğin en önemli özelliği diğer bütün mesleklerin öğreticisi ve yetiştiricisi olmasıdır (Gündüz & Coşkun, 2015). Öğretmen bir toplumu yönlendirebilecek ve dünyayı geliştirebilecek güce sahip bir meslek grubudur.

Eğitim, inşa ettiği kadar imha edebilecek, geliştirdiği kadar da geriletebilecek bir güce sahiptir (Yeniçeri, 2007). Bu nedenle öğretmenlerin, insan yaşamındaki yeri doğru analiz edilmeli ve her öğretmen adayı titizlikle yetiştirilmelidir.

Öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde meslek etiğine önem verilmeli, bu sorumluluğun davranış haline getirilmesi sağlanmalıdır (Karataş, 2013). Üniversitelerin en önemli ögelerinden biri olan eğitim fakülteleri toplumda eğitim hizmetini yürütecek olan öğretmenleri yetiştirmekte ve mesleğe hazırlamaktadır (Erdem, 2007). Temel görevlerinin başında bilim üretmek, öğretmek ve öğretmen yetiştirmek olan eğitim fakültelerinin, etik konusunda önceliğin olması gerekmektedir (Gerçek, Güven, Özdamar, Yanpar, & Korkmaz, 2011). Eğitimin bünyesinde iyi ve kötü çizgisinin çekilebilmesi için oldukça önemli bir kavram olan etik, bugünün eğitim kurumlarının yok sayamayacağı bir kale haline gelmelidir (Pelit & Güçer, 2005).

Eğitimcilerin uyması beklenen etik ilkeleri, öğrenciye ve mesleğe karşı sorumluluk olarak görmek mümkündür. Özbek (2003)'e göre öğrenciye karşı sorumluluk bağlamında etik ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır:

- “1.Öğrenme sürecinde, öğrencinin bağımsız hareket etmesini engellemeyecek.
- 2.Öğrencinin görüş açısını haklı bir sebep veya zorunluluk olmadıkça değiştirmeye çalışmayacak.
- 3.Öğrencinin gelişmesi ve ilerlemesi amaçlanarak hazırlanan ders konusunu kasıtlı olarak değiştirmeyecek.
- 4.Öğrenciyi olumsuz düşüncelerden uzaklaştıracak, öğrencinin sağlık ve güvenliği konusunda gereken şartları sağlayacak.
5. Öğrenciyi küçük düşürme ya da utandırmak için kasıtlı hareketlerde bulunmayacak.
- 6.Öğrenciyi ırk, cinsiyet, ulus, renk, politik ve dinsel inanç, sosyal ve kültürel düzeyinden dolayı yargılayıp taraflı davranmayacak.
- 7.Özel çıkarları için öğrencilerinden yararlanmayacak.
- 8.Öğrenciler ile ilgili özel bilgileri yasal ya da mesleki zorunluluk olmadıkça açıklamayacak.”

Özbek (2003)'e göre mesleğe karşı sorumluluk bağlamında etik ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır:

- “1. İş başvurusunda gerçek dışı ifadede veya nitelikleri ile ilgili yanlış beyanda bulunmayacak.
2. Mesleğin gerektirdiği özelliklerle çelişen tavırlar sergilemeyecek.
3. Eğitimci olmayan birinin, öğretim yapmasına göz yummayacak.

4.Meslektaşlarının görevlerini icra etmeleri sürecinde elde edilen bilgileri yasal ve mesleki bir zorunluluk olmadıkça açıklamayacak.

5.Bir meslektaşı hakkında kasıtlı olarak, yasalara aykırı ya da olumsuz ifadede bulunmayacak.

6.Mesleğini yerine getirirken, kendisinin mesleki kural ve kararlarını değiştirecek, zayıflatacak herhangi bir hediye, para bağıışı ve yardım kabul etmeyecek.”

Aktan(2004), akademik etiğın tanımını şöyle yapmaktadır: “Akademik etik, tüm eğitim kurumlarında akademisyenlerin ahlaki davranış ve eylemlerini ifade eden bir kavramdır.” Akademisyenler aydın görüşlü, bilgi birikimi yüksek olan, geniş bakış açısına sahip ve toplumu geliştirmek için öncü olan kişilerdir (Yılmaz G. , 2007).

Eğitim Fakültelerinde, öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarımızın etik ilkelere uygun davranışlar göstermesi gerekmektedir. Ders verdikleri sınıfın en etkili kişisi olarak gösterdikleri her davranış öğretmen adayları tarafından örnek teşkil etmektedir (Gençoğlu, 2015). Öğretim üyesi tarafından notla tehdit edilen, kişisel özelliklerine ve görüşlerine saygı gösterilmeyen bir öğretmen adayı, aynı etik dışı davranışları kendi öğrencilerine gösterebilmektedir (Altınkurt & Yılmaz, 2011). Akademisyenler, mesleki özgürlüğü savunmak için gerekli ölçüde ve yalnızca görev sisteminde yer alan, sistemin talep ettiği etik gereklilikleri davranış haline getirmesi ve öğretmesi durumunda, maruz kalınan çağdaş saldırıların üstesinden gelinebilmektedir (George, 2003).

Eğitim fakültelerinde görev yapan veya geçici görevlendirmeye gelen öğretim elemanlarının görevleri süresince öğrencilere, meslektaşlarına, kendi disiplinine ve topluma karşı olan etik sorumluluklarını yerine getirmeleri gerekmektedir (Altınkurt & Yılmaz, 2011).

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı dördüncü sınıf öğrencilerinin, ders aldıkları akademisyenlerin mesleki etik davranışlarına ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Bu amaca yönelik şu sorulara cevap aranmıştır:

-Farklı üniversitelerde eğitim görmekte olan sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin; cinsiyet, memleket, meslek etiği seminer/kursa katılma durumu ve meslek etiği dersi almak isteme durumu ile öğretim elemanlarının; topluma, üniversiteye, meslektaşlarına, mesleğine, bilime ve öğrenciye yönelik etik ilkelere uyması arasında anlamlı bir fark var mıdır?

-Öğretmen adaylarının ölçekte yer alan alt boyutlara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. Yöntem

Araştırma, üniversite öğrencilerinin derslerini aldıkları öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyleri hakkındaki görüşlerini herhangi bir deneysel işlem yapılmaksızın, var olduğu şekliyle ortaya koyulması amaçlandığından dolayı tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini Türkiye Cumhuriyeti üniversiteleri, eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini random seçilen dört üniversitenin Eğitim Fakültesi'nin Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilimdalı'nda öğrenim gören 200 kadın, 61 erkek öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmamız, akademisyenlerin mesleki etik davranışlarını tespit etmeyi amaçladığı için, örneklem grubumuza giren üniversitelerin isimleri çalışmada paylaşılmayacak, verilen kodlar ile tanımlanacaktır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, Gençoğlu (2015) tarafından geliştirilen 53 maddelik 5'li likert tipinde hazırlanan "Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik İlkelerine Uyma Düzeyleri Ölçeği" kullanılmıştır. 5'li likert, "Hepsi Uyar", "Çoğu Uyar", "Bazıları Uyar", "Çok Azı Uyar", "Hiçbiri Uymaz" şeklinde sıralanmıştır. Ölçeğe ilişkin faktör analizi sonuçları incelendiğinde 53 maddelik ölçeğin toplam altı alt boyuta ayrıldığı belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının etik ilkelere uyma düzeyleri, "Topluma Yönelik", "Üniversiteye Yönelik", "Meslektaşlara Yönelik", "Mesleğe Yönelik", "Bilimsel Etik İlkelerine Uyma" ve "Öğrencilere Yönelik" olmak üzere altı boyutta incelenmiştir. Bu alt boyutlar toplam varyansın %61,3 nü açıklamaktadır. Ölçeğin, Cronbach Alfa değeri 0,98 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde yüzde, frekans gibi istatistiklerin yanında parametrik testlerden olan Bağımsız Örneklem İçin T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Parametrik testlerin temel varsayımı olan Shapiro-Wilk normallik testi yapılmış ve verilerin tüm alt boyutlardan alınan toplam puanlarda ve ölçeğin tamamından alınan puanlarda normal dağılım göstermediği görülmüştür ($p < .05$). Ancak veriler için hesaplanan çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1.5 ve $+1.5$ aralığında olması durumunda veriler normal dağılım göstermese bile parametrik testler kullanılabilir (Tabachnick & Fidell, 2013). Alt boyutlardan alınan toplam puanlar ve ölçeğin tamamından alınan puanlar için

çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmış ve hepsinde de söz konusu aralıkta olduğu görülmüş, parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Öğrencilerin büyüdüğü yer, cinsiyet, seminere katılma durumu bağımsız değişkenleri iki kategorili olduğu için Bağımsız Örneklem için T Testi, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi bağımsız değişkenleri iki kategoriden daha fazla olduğu için ANOVA kullanılmıştır.

3. Bulgular

Öğretmen adaylarının büyüdüğü yere bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını anlamak için bağımsız örneklem için t testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1
Öğretmen Adaylarının Büyüdükleri Yere Bağlı Olarak Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik Davranış Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren Bağımsız T Testi Tablosu

Büyüdüğü Yer	n	X	S	sd	t	P
Kırsal	107	151.22	27.18			
Şehir Merkezi	154	154.05	25.60	259	-.858	.391

Tablo 1’e bakıldığında öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri adayların büyüdüğü yere bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Bu durum, kırsalda büyüyen öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri ile şehirde büyüyen öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşlerinin birbirine eşit olduğu şeklinde de açıklanabilir. Ayrıca altı alt boyut için söz konusu analiz tekrarlanmış ve hiçbir alt boyutta öğretmen adaylarının büyüdüğü yere bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir ($p>.05$).

Öğretmen adaylarının cinsiyetine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını anlamak için bağımsız örneklem için t testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetine Bağlı Olarak Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik Davranış Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren Bağımsız T Testi Tablosu

Cinsiyet	n	X	S	sd	T	P
Kadın	201	153.13	25.52	259	.276	.783
Erkek	60	152.07	28.75			

Tablo 2'ye göre öğretmen adaylarının cinsiyetine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. ($p>.05$). Bu sonuç, erkek öğretmen adayların öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri ile kadın öğretmen adayların öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri birbiriyle aynıdır şeklinde söylenebilir. Aynı analiz tüm alt boyutlar için tekrarlanmış ve hiçbir alt boyutta öğretmen adaylarının cinsiyetine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p>.05$).

Öğretmen adaylarının daha önceden mesleki etik konusunda bir seminere katılma durumuna bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın oluşup oluşmadığını anlamak için bağımsız örneklem için t testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Daha Önceden Mesleki Etik Konusunda Bir Seminere Katılma Durumuna Bağlı Olarak Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik Davranış Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren Bağımsız T Testi Tablosu

Seminere Katılma Durumu	n	X	S	sd	T	P
Katıldı	68	150.71	25.16	259	-.797	.426
Katılmadı	193	153.66	26.64			

Tablo 3'e bakıldığında öğretmen adaylarının daha önceden mesleki etik konusunda bir seminere katılma durumuna bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>.05$). Bu durum, daha önceden mesleki etik konusunda bir seminere katılan öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri ile daha önceden mesleki etik konusunda bir seminere katılmayan öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşlerinin birbirine eşit olduğu şeklinde de açıklanabilir. Ayrıca altı alt boyut için söz konusu analiz tekrarlanmış ve

hiçbir alt boyutta öğretmen adaylarının daha önceden mesleki etik konusunda bir seminere katılma durumuna bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir ($p>.05$).

Öğretmen adaylarının annelerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup oluşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının Anne Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik Davranış Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren ANOVA Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1662.40	2	831.19	1.345	.263
Grup İçi	146474.57	237	618.04		
Toplam	148136.96	239			

Tablo 4'e göre öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki öğretmen aday görüşleri, adayların anne eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Bu bulgu, anne eğitim düzeyi ilkökul, ortaokul ve lise olan öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşlerinin birbirleriyle aynı olduğu şeklinde açıklanabilir. Bununla birlikte aynı analiz ölçeğin altı alt boyutu için tekrarlanmış olup hiçbir alt boyutta öğretmen adaylarının annelerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı gözlenmiştir ($p>.05$).

Öğretmen adaylarının babalarının eğitim düzeylerine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup oluşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 4

Öğretmen Adaylarının Baba Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Öğretim Elemanlarının Mesleki Etik Davranış Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkları Gösteren ANOVA Tablosu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	246.04	3	82.01	.124	.946
Grup İçi	167187.72	252	663.44		
Toplam	167433.75	255			

Tablo 5'e bakıldığında öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki öğretmen adayları görüşleri, adayların baba eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Buna göre, baba eğitim düzeyi ilköğretim, ortaokul, lise ve üniversite olan öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşlerinin birbirleriyle aynı olduğu şeklinde açıklanabilir. Bununla birlikte aynı analiz ölçeğinin altı alt boyutu için tekrarlanmış olup hiçbir alt boyutta öğretmen adaylarının babalarının eğitim düzeylerine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir ($p>.05$).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Metin Bu araştırmada; sınıf öğretmeni adaylarının, akademisyenlerin mesleki etik davranışlarına ilişkin görüşleri cinsiyet, demografik özellik, mesleki etik ile ilgili seminare katılma durumu ve anne-baba eğitim düzeyi değişkenleriyle incelenmiştir:

- Öğretmen adaylarının, öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri adayların büyüdüğü yere (kırsal ve şehir merkezi) bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği,
- Öğretmen adaylarının, cinsiyetine bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı,
- Öğretmen adaylarının daha önceden mesleki etik konusunda bir seminare katılma durumuna bağlı olarak öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki görüşleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı,

- Öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki öğretmen aday görüşleri, adayların anne eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği,

- Öğretim elemanlarının mesleki etik davranışlara uyma düzeyi hakkındaki öğretmen aday görüşleri, adayların baba eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda, sınıf öğretmeni adaylarının, akademisyenlerin mesleki etik davranışlarına ilişkin görüşleri ile cinsiyet, demografik özellik, mesleki etik ile ilgili seminare katılma durumu ve anne-baba eğitim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırma sonuçları dikkate alınarak şu öneriler belirlenmiştir:

- Araştırma farklı değişkenler ile tekrar edilebilir,
- Eğitim Fakültelerinin farklı bölümlerindeki öğrencilerin görüşleri ile Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin görüşleri karşılaştırılabilir,
- Farklı örneklem gruplarıyla araştırma yinelenabilir,
- Konu alanına ilişkin yeterli araştırmaya rastlanmadığı dikkate alınarak, farklı boyutlarıyla yeni çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Acar, A. (2000). Etik Değerlerin Kurumsallaştırılması Üzerine Bir Araştırma. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi.
- Altınkurt, Y., & Yılmaz, K. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlerin Mesleki Etik Dışı Davranışlar İle İlgili Görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 113-128.
- Altınkurt, Y., & Yılmaz, K. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlerin Mesleki Etik Dışı Davranışlar İle İlgili Görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 113-128.
- Aydın, İ. (2003). Eğitim ve Öğretimde Etik. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Aydın, İ. (2006). Eğitim ve Öğretimde Etik. Ankara: Pegema Yayınevi.
- Cevizci, A. (2002). Etiğe Giriş. İstanbul: Engin Yayıncılık.
- Coşkun, N. (2016). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Öğretmenlik Meslek Etiği Değerlerine İlişkin Görüşleri: Mesleki Etik Değerlerin Kazanımı Sürecinde Örtük Program. Aydın: Doktora Tezi.

- Dayanç, a. T. (2007). Sınıf Öğretmenliği Aday Öğretmenlerinin Mesleki Etik Konusundaki Görüşleri ve Mesleki Etik İnkilemleri Çözümleme Biçimleri. Bolu: Yüksek Lisans Tezi.
- Dayanç, T. (2007). Sınıf Öğretmenliği Aday Öğretmenlerinin Mesleki Etik Konusundaki Görüşleri ve Mesleki Etik İnkilemleri Çözümleme Biçimleri. Bolu: Yüksek Lisans Tezi.
- Dayanç, T. a. (2007). Sınıf Öğretmenliği Aday Öğretmenlerinin Mesleki Etik Konusundaki Görüşleri ve Mesleki Etik İnkilemleri Çözümleme Biçimleri. Bolu: Yüksek Lisans Tezi.
- Erdem, A. R. (2007). Eğitim Fakültesi Kültürünün Önemli Bir Ögesi: Değerler. Eurasian Journal of Educational Research , 95-108.